

Lišenje roditeljske skrbi- pretpostavke i pravne posljedice

Birkić, Nina

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:067283>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI ODJEL
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

NINA BIRKIĆ
LIŠENJE RODITELJSKE SKRBI – PRETPOSTAVKE I
PRAVNE POSLJEDICE
Završni rad

Šibenik, rujan 2023.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI ODJEL
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

**LIŠENJE RODITELJSKE SKRBI – PRETPOSTAVKE I
PRAVNE POSLJEDICE**

Završni rad

Kolegij: Obiteljsko pravo s matičarstvom

Mentorica: Vesna Jurin Bakotić, univ.spec.iur.,v.pred.

Student: Nina Birkić

Matični broj studenta: 1219061437

Šibenik, rujan 2023.

PRESLIKA IZJAVE

	VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU	Oznaka:	K-2
	IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOG RADA U DIGITALNI ARHIV KNJIŽNICE	Datum:	01.06.16.
		Stranica:	1 od 1
		Revizija:	02

Ime i prezime studenta/ice: NINA BILČIĆ

E-mail za kontakt: _____

Naslov završnog rada: LIŠENJE RODITELJSKE SKRBI - PR ETPOSTAVLJE
I PRAVNE POSLEDICE

Mentor/ica završnog rada: Vesna Jurin Belokri, univ. spec. mag. u. pred.

Studij: _____

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor(ica) predanog završnog rada, da sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog završnog rada, te se slažem da ovaj rad trajno pohranjen u digitalnom arhivu knjižnice bude:

- a) javno dostupan svima
- b) dostupan samo korisnicima Knjižnice Veleučilišta u Šibeniku.

Zaokružite jednu opciju. Molimo Vas da zaokružite opciju a) ako nemate posebnih razloga za ograničavanje dostupnosti svog rada.

Datum: _____

Suglasnost mentora:

Potpis studenta:

Pohraniti:
-Dosje studenta
-Arhiva knjižnice

Upravni odjel

Sturčni diplomski studij Upravni studij

LIŠENJE RODITELJSKE SKRBI – PREDPOSTAVKE I PRAVNE POSLJEDICE

NINA BIRKIĆ

Medviđa 28, 23420 Benkovac, birkicnina20@gmail.com

Sažetak rada

Obitelj predstavlja najvažniju sredinu za dijete. Roditelji su odgovorni za odgoj i brigu o djetetu i imaju najveći utjecaj na njihov rast i odrastanje.

Obiteljski zakon je previdio niz mjera s kojima se može pomoći roditeljima u ostavaranju roditeljske skrbi, međutim ako ni tada ne dođe do neke promjene, dijete se udaljava od roditelja.

Lišenje prava na roditeljsku skrb je najteža mjera koju sud može donijeti, međutim donosi se kada je to u interesu djeteta, cilj je zaštita života i zdravlja djeteta, međutim ta mjera ostavlja velik broj posljedica za dijete.

Sud u suradnji sa Centrom za socijalnu skrb ima glavnu ulogu u zaštiti osobnih prava i dobrobiti djeteta, odnosno spriječiti zlostavljanje, zanemarivanje i druge načine ugrožavanja njegove dobrobiti.

(48 stranica /1 tablica /1 slike /22 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u digitalnom repozitoriju Knjižnice Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: dijete, roditelj, roditeljska skrb

Mentorica: Vesna Jurin Bakotić, univ.spec.iur., v.pred.

Rad je prihvaćen za obranu dana:

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik
Thesis

Master

Department of administrative

Professional graduate study administrativr study

DEPRIVATION OF PARENTAL CARE, PRESUMPTIONS AND LEGAL CONSEQUENCES

NINA BIRKIĆ

Medviđa 28, 2340 Benkovac, birkienina20@gmail.com

Abstract

The family represents the most important environment for a child. Parents are responsible for the upbringing and care of the child and have the greatest influence on their growth and development.

The Family Law has overlooked a number of measures that can be used to help parents in achieving parental care, but if there is no change even then, the child moves away from the parents.

Deprivation of the right to parental care is the most difficult measure that the court can take, however, it is taken when it is in the interest of the child, the goal is to protect the life and health of the child, however, this measure leaves a large number of consequences for the child.

The court, in cooperation with the Center for Social Welfare, has the main role in protecting the personal rights and well-being of the child, i.e. preventing abuse, neglect and other ways of endangering his well-being.

(48 pages / 1 tables / 1 pictures / 22 references / original in Croatian language)

Thesis deposited in Polytechnic of Šibenik Library digital repository

Keywords: child, parent, parental care

Supervisor: Vesna Jurin Bakotić, univ.spec.iur.,v.pred..

Paper acceptedž.

Sadržaj

Uvod.....	1
1. OSOBNA PRAVA DJETETA	2
1.1. Konvencija o pravila za djecu	4
1.2. Pravobranitelj za djecu.....	5
2. RODITELJKA SKRB.....	7
2.1. Zdravlje, razvoj, njega i zaštita djeteta.....	7
2.2. Odgoj i obrazovanje djeteta	8
2.3. Ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom.....	10
2.4. Određivanje mjesta stanovanja djeteta	11
2.5. Upravljanje imovinom djeteta	12
2.6. Zastupanje djeteta.....	12
3. OSTVARIVANJE RODITELJSKE SKRBI	14
3.1. Privremeno povjeravanje skrbi o djetetu osobi koja ispunjava uvjete za skrbnika 14	
3.2. Privremeno povjeravanje skrbi o djetetu udomiteljskoj obitelji ili drugoj fizičkoj osobi ili pravnoj osobi koja obavlja djelatnost socijalne skrbi.....	15
3.3. Zajedničko ostvarivanje roditeljske skrbi.....	15
3.4. Samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi.....	15
3.5. Plan o zajedničkoj socijalnoj skrbi	16
3.6. Donošenje odluka bitnih za dijete.....	21
4. MIROVANJE OSTVARIVANJA RODITELJSKE SRBI, SMRT RODITELJA I PRESTANAK RODITELJSKE SKRBI.....	23
4.1. Mirovanje ostvarivanja roditeljske skrbi.....	23
4.2. Roditeljska skrb u slučaju smrti roditelja.....	24
4.3. Prestanak roditeljske skrbi	25
4.4. Ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljima, srođnicima i drugim osobama	25
5. MJERE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PRAVA I DOBROBTI DJETETA U NADLEŽNOSTI CENTRA ZA SOCIJALNU SKRB	27
5.1. Žurna mjera izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji	27
5.2. Upozorenje na pogreške i propuste u ostvarivanju skrbi o djetetu.....	28
5.3. Mjera stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djetetu.....	28

5.4. Mjera intezivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu.....	30
6. MJERE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PRAVA I DOBROBITI DJETETA U NADLEŽNOSTI SUDA	31
6.1 Privremeno povjeravanje djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi	31
6.2. Zabrana približavanja djetetu	32
6.3. Oduzimanje prava na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi.....	33
6.4. Povjeravanje djeteta s problemima u ponašanju radi pomoći u odgoju udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi	35
6.5. Lišenje prava na roditeljsku skrb.....	36
7. ZAKLJUČAK.....	39
8. LITERATURA	40

1. UVOD

Obiteljski zakon jasno govori kako roditeljsku skrb čine odgovornosti, dužnosti i prava roditelja, s ciljem zaštite dobrobiti djeteta, osobnih, odnosno imovinskih interesa. Svako dijete trebalo bi imati pravo na obitelj i na roditeljski skrb. U ovom diplomskom radu govorit ćemo o razlozima za oduzimanje roditeljske skrbi, mogućnosti vraćanja iste te pretpostavkama i pravnim posljedicama.

Dužnost svakog roditelja je da ispunjava obveze roditeljske skrbi, bez obzira dali su roditelji rastavljeni ili žive u zajednici, međutim roditelji koji zlouporabe svoja roditeljska prava i dužnosti, odnosno ako počine kazneno djelo prema djetetu (psihičko ili fizičko nasilje, spolno iskorištavanje, itd.) krše prava djeteta.

Smatra se da je zanemarivanje roditeljskih prava napuštanjem djeteta, pod to spada, ne pridržavanje mjere koje je odredilo nadležno tijelo, zanemarivane osobnih životnih potreba djeteta i slično.

Protiv roditelja kojem se oduzima roditeljska skrb, postupak oduzimanja roditeljske skrbi se pokreće prijedlogom centra za socijalnu skrb, djeteta, drugog roditelja ili državnog odvjetnika za mladež ako je roditelj protiv kojeg se pokreće postupak počinio određeno kazneno djelo, donosi se odluka od strane nadležnog tijela u izvanparničkom postupku i s time roditelj gubi sva prava iz roditeljske skrbi.

Odluka se može odnositi na samo jednom ili obadva roditelja zajedno.

Lišenje roditeljske skrbi je najteža mjera s kojom se jedan roditelj može suočiti, to je krajnja mjera koju donosi sud radi dobrobiti djeteta, međutim roditelj koji je izgubio roditeljska prava sud može pod određenim okolnostima dopustiti ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom, također je i dalje odvezan plaćati uzdržavanje djeteta iako nema roditeljska prava, također moguće je i vraćanje roditeljske skrbi roditelju koji je izgubio pravo na roditeljsku skrb pokretanjem postupka pred sudom ako prestanu postojati razlozi zbog koje mu je oduzeta, osim ako dijete do tada ne bude posvojeno. Prijedlog za pokretanje postupka mogu predati dijete, roditelj koji je lišen prava ili centar za socijalnu skrb, nakon toga sud donosi rješenje u izvanparničnom postupku s kojim odlučuje o vraćanju prava na roditeljsku skrb.

1. OSOBNA PRAVA DJETETA

Prema Konvenciji o pravima djeteta, dijete se definira kao ljudsko biće koje je mlađe od 18 godina ukoliko se, prema odgovarajućem zakonu, punoljetnost ne stječe ranije.

Prema Obiteljskom zakonu svako dijete ima pravo na:

1. Na skrb za život i zdravlje,
2. Na sigurnost i odgoj u obitelji primjeren svojim tjelesnim, psihološkim i drugim razvojnim potrebama,
3. Na život s roditeljima, a ako roditelji žive razdvojeno, dijete ima pravo na roditeljsku skrb obaju roditelja,
4. Na ostvarivanje osobnih odnosa s roditeljima i drugim bliskim osobama s kojima ne stanuju, kao i pravo na točnu informaciju o važnim okolnostima u vezi s roditeljima i drugim bliskim osobama
5. Na izbor obrazovanja i zanimanja i pravo na zapošljavanje u skladu sa svojim sposobnostima i svojom dobrobiti.

Maloljetno dijete koje je navršilo 15 godina života i koje zarađuje od vlastitog rad može samostalno poduzimati pravne radnje, odnosno sklapati pravne poslove u preuzimati obveze u visina iznosa koji zarađuje te ima pravo raspolagati svojom zaradom pod uvjetom da ne ugrožava svoje uzdržavanje, odnosno ako je to u njegovoj dobrobiti.¹

Također, svako dijete ima pravo na izražavanje svog mišljenja, to je jedno od glavnih osobnih prava djeteta, pa tako roditelji i druge osobe koje skrbe o djetetu dužne su poštivati mišljenje djeteta u skladu s njegovom dobi i zrelošću² i u svim postupcima u kojima se odlučuje nekom djetetou pravu ili interesu dijete, odnosno koji se tiču djetetova života, ima pravo na prikladan način saznati važne okolnosti slučaja, dobiti savjet kao i izraziti svoje mišljenje te biti obavješteno o mogućim posljedicma poštivanja njegova mišljenja.³

Maloljetno dijete, prema Obiteljskom zakonu, dijete koje je navršilo 14 godina život ima pravo samostalno pokrenuti postupak pred nadležnim tijelima u vezi ostvarivanja svojih prava i

¹ Obiteljski zakon (NN 103/15, 95/19, 47/20, 49/23) (u nastavku OBZ), čl. 85, stavak 1.

² Obz., čl. 86, stavak 1.

³ Obz., čl. 86, stavak 2.

interesa kao i što ima pravo na posebnom skrbnika⁴, također pravo maloljetnog djeteta koje je navršilo 16 godina života i koje po ocjeni doktora medicine raspolaže s obavijestima potrebnim za oblikovanje vlastitog mišljenja o konkretno stvari i prema njegovoj ocjeni je dijete dovoljno zrelo za donošenje odluka o preventivnom, dijagnostičkom ili terapijskom postupku u vezi sa svojim zdravljem ili liječenjem, može samostalno dati pristanak na pregled, pretragu ili medicinski postupak, takozvani informirani pristanak.⁵

Djeca predstavljaju najranjiviju skupinu ljudi koja su temelj svakog budućeg društva, te je iznimno važno poštovati njihova prava i obveze, a briga roditelja o djeci pravno je formulirana u roditeljskim odgovornostima, dužnostima i pravima, djeca su u velikom mjeri ovisna o odraslima zbog njihove nezrelosti, zato je život djeteta u obitelji iznimno važna za njihov život.⁶

Za razliku od brojnih prava djece, njihovih dužnosti je tek nekoliko. Tako prema ObZ-u dijete je dužno poštovati svoje roditelje, obavljati poslove u obiteljskoj zajednici u skladu sa svojom dobi i zrelošću i biti obziran prema članovima obitelji.⁷ Obveza materijalne pomoći djeteta postoji kao dužnost uzdržavanja roditelja od strane samo punoljetne djece.⁸ Dužnost je djeteta starijeg od petnaest godina da pridonosi svojem uzdržavanju i obrazovanju, ako je zaposleno i stječe imovinu.

Najvažniji i najsveobuhvatniji globalni dokument važan za društveni i pravni položaj djeteta jest Konvencija o pravima djeteta.⁹ Taj dokument usvojen je u Ujedinjenim narodima 20. studenog 1989. godine.¹⁰ U Republici Hrvatskoj Konvencija o pravima djeteta nadređena je zakonima i drugim propisima. Ona obvezuje sudove i upravna tijela na njezinu neposrednu primjenu što je važno s aspekta činjenice da zakoni moraju s njome biti usklađeni.¹¹ Vrijednosti Konvencije mogu se prepoznati na nekoliko razina.¹² Ponajprije, različite potrebe djece u svakodnevnom su životu i u iznimnim situacijama dobile pravnu kvalifikaciju prava djece.¹³ S

⁴ Obz., čl. 87.

⁵ Obz., čl. 88, stavak 1.

⁶ Dubravka Hrabar, *Obiteljsko pravo u sustavu socijalne skrbi*, Zagreb, 2019., str. 158.-159.

⁷ Hrabar, op. cit. (bilj. 153), str. 230.- 231.

⁸ Ibid.

⁹ Hrabar, op. cit. (bilj. 153), str. 196.- 197.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Hrabar, op. cit. (bilj. 153), str. 196.- 197.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

obzirom na mnogobrojne i raznovrsne potrebe djece tijekom odrastanja, riječ je o naglašeno velikom broju djetetovih prava.¹⁴

Predviđen je svojevrsni sustav sankcija, u mjeri koliko je on moguć u međunarodnim odnosima.¹⁵ Stvorila je zasebno tijelo nazvano Odbor za prava djeteta kojemu države podnose redovita izvješća o stanju prava djece na svom području.¹⁶

Od 1. kolovoza 2010. godine. Europskom konvencijom o ostvarivanju dječjih prava je na snazi u Republici Hrvatskoj, a konvencija posebice štiti postupovna prava djeteta, odnosno pravo da dijete u postupcima pred nadležnim tijelima koji se odnose na dijete, odnosno koji ga se tiču, dobije sve relevantne informacije te ima pravo na izražavanje svog mišljenja kao i pravo da zahtijeva posebnog zastupnika.¹⁷

Na nacionalnoj razini, temeljni zakon kojim se štite djeca i uređuju njihova prava jest Obiteljski zakon čijim pravnim normama su uređeni pravni odnosi roditelja i djeteta, mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta kao što su i regulirana prava djeteta i pojam roditeljske skrbi.

1.1.Konvencija o pravila za djecu

20. studenoga 1989. godine usvojen je međunarodni dokument po imenom Konvencija o pravima djeteta, a konvencija je usvojena na Glavnoj skupštini Ujedinjenih naroda.

Sadržaj Konvencije o pravima djeteta sadrži univerzalne standarde koje država stranka Konvencije, odnosno država koja ju je potpisala i ratificiral, mora jamčiti svakom djetetu, također u Konvenciji se govori o obvezama odraslih u odnosu prema djetetu kao i o obvezama brojnih društvenih čimbenika koji se odnose na zaštitu djeteta.¹⁸

To je prvi dokument u kojemu se djetetu pristupa kao subjektu s pravima, a ne samo kao osobi koja treba posebnu zaštitu.

Konvencija o pravima za djecu je jedinstvena jer je:¹⁹

¹⁴Hrabar, op. cit. (bilj. 153), str. 196.- 197

¹⁵Ibid.

¹⁶Ibid.

¹⁷ <https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/obitelj-12037/konvencija-o-pravimadjeteta-12038/12038> , posjećeno 21.09.2023.

¹⁸ https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2017/05/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf posjećeno 22.09.2023.

¹⁹ Ibid.

- Sveobuhvatna i jedina osigurava građanska, politička, ekonomska, socijalna i kulturna prava djece;
 - Univerzalna te se primjenjuje na svu djecu, u svim situacijama, u gotovo cijeloj zajednici naroda;
 - Bezuvjetna te zahtijeva i od vlada sa slabijim izvorima sredstava da poduzmu aktivnosti vezane uz zaštitu prava djeteta;
 - Holistička, što znači da zagovara gledište da su sva prava temeljna, nedjeljiva, međusobno ovisna i jednako važna.
 - Odbor za prava djeteta UN-a identificirao je četiri opća načela na kojima se temelje sva prava sadržana u Konvenciji o pravima djeteta:
 - Načelo nediskriminacije prema kojemu djeca ne smiju trpjeti diskriminaciju “neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom mišljenju, nacionalnom, etničkom ili društvenom podrijetlu, vlasništvu, teškoćama u razvoju, rođenju ili drugom statusu djeteta, njegovih roditelja ili zakonskih skrbnika”.
 - Djeca imaju pravo na život i razvoj u svim vidovima života, uključivši tjelesni, emotivni, psihosocijalni, kognitivni, društveni i kulturni.
 - Pri donošenju svih odluka ili izvršenju postupaka koji utječu na dijete, ili na djecu kao skupinu, najvažnija mora biti dobrobit djeteta. To se odnosi kako na odluke koje donose vladina, upravna ili zakonodavna tijela, tako i na odluke koje donosi obitelj.
- Konvencija o pravima djeteta
- Djeci se mora omogućiti da aktivno sudjeluju u rješavanju svih pitanja koja utječu na njihov život i dopustiti im slobodu izražavanja mišljenja. Ona imaju pravo izreći svoja gledišta koja se moraju ozbiljno uzeti u obzir.

1.2. Pravobranitelj za djecu

Pravobranitelj za djecu je odabrana osoba koja štiti, prati i promiče prava i interese djece na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora, obvezujućih pravnih akata Europske unije i zakona Republike Hrvatske.²⁰

²⁰ Zakon o pravobranitelju za djecu (NN 73/17), čl. 2.

Prema Zakonu o pravobranitelju za djecu, pravobranitelj za djecu:²¹

- prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece s odredbama Ustava Republike Hrvatske, UN-ove Konvencije o pravima djeteta, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta o postupku povodom pritužbi i drugih međunarodnih akata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece
- prati izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz UN-ove Konvencije o pravima djeteta, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta o postupku povodom pritužbi i drugih međunarodnih akata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece
- prati primjenu svih propisa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece
- prati povrede pojedinačnih prava djece i proučava opće pojave i načine povreda prava i interesa djece
- zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa djece s teškoćama u razvoju
- predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa djece te za sprječavanje štetnih djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece
- obavještava javnost o stanju prava djece
- obavlja druge poslove određene ovim Zakonom.

²¹ Zakon o pravobranitelju za djecu (NN 73/17), čl. 2.

2. RODITELJKA SKRB

Prema Obiteljskom zakonu roditeljsku skrb čine odgovornosti, dužnosti i prava roditelja, u svrhu zaštite i promicanja djetetovih osobnih, imovinskih prava te dobrobiti djeteta. Roditeljsku skrb roditelji su dužni ostvarivati u skladu s djetetovim razvojnim potrebama i mogućnostima²² i ne mogu je se odreći, te su dužni o pojedinačnim sadržajima roditeljske skrbi razgovarati i sporazumijevati se s djetetom u skladu s njegovom dobi i zrelošću.²³

Prema Obiteljskom zakonu u sadržaj roditeljske skrbi ulazi pravo i dužnosti zaštite osobnih prava djeteta na:

1. Zdravlje, razvoj, njegu i zaštitu
2. Odgoj i obrazovanje
3. Ostvarivanje osobnih odnosa i
4. Određivanje mjesta stanovanja

Također ulaze i pravo i dužnost upravljanja djetetovom imovinom kao i pravo i dužnost zastupanja djetetovih osobnih prava i interesa.

2.1. Zdravlje, razvoj, njega i zaštita djeteta

U Obiteljskom zakonu jasno su određene prava i dužnosti roditelja prema djeci, pa tako i prava i dužnosti koje se odnose na zdravlje, razvoj, njegu i zaštitu djeteta, određeno je da su roditelji dužni i odgovorni skrbiti se o djetetu te mu omogućiti koištenje mjera za očuvanje te unaprjeđenje zdravlja i ozdravljenja u slučaju bolesti sukladno određenim propisima²⁴

Roditelji su dužni i odgovorni čuvati i njegovati dijete te se skrbiti o njegovim potrebama, dužni su i štititi dijete od ponižavajućih postupaka i tjelesnoga kažnjavanja drugih osoba, kao što su dužni i odgovorni djetetu mlađem od šesnaest godina zabraniti noćne izlaske bez svoje pratnje ili pratnje druge odrasle osobe od povjerenja, noćnim izaskom se smatra od dvadeset do pet sati.

²³ Obz., čl. 91, stavak 3.

²⁴ Obz., čl. 93

2.2. Odgoj i obrazovanje djeteta

Odgoj i obrazovanje u suvremenom svijetu su od presudne važnosti, odgoj i obrazovanje predstavljaju pravo pojedinca i nužnost za društvo. Kvalitetnim odgojem i obrazovanjem potiče se intelektualni, kreativni, socijalni, moralni i duhovni razvoj pojedinca, također je to i temelj ekonomskog napretka društva te njegova socijalna i kulturnoga razvoja, upravo zbog svega navedenoga se odgoj i obrazovanje smatra najboljom društvenom investicijom i zbog toga je odgoj i obrazovanje dobilo status temeljnih prava čovjeka.

U Općoj deklaraciji o ljudskim pravima koju su Ujedinjeni narodi donijeli 1948. godine, po prvi put pojavljuju obveza da svatko ima pravo na obrazovanje, koje bi na osnovnoj razini moralo biti obvezno i besplatno, na srednjoj trebao biti usmjereno prema punom razvoju osobe, jačanju poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te promicanju razumijevanja, snošljivosti, prijateljstva i mira među narodima, tu po prvi puta vidimo važnost obrazovanja za društvo, odnosno njegovu potrebu.

Također pravo na odgoj i obrazovanje dodatno je osnaženo donošenjem Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, koji je donešen 1966. godine, i Konvencijom o pravima djeteta koja je donešena 1989. godine.

Katarina Tomaševski, jedna od najistaknutijih stručnjakinja za to pravo, govori o četiri dimenzije prava na odgoj i obrazovanje koje definiraju sadržaj toga prava u navedenim međunarodnim dokumentima.²⁵

- Raspoloživost obrazovanja odnosi se na dužnost država da osnivaju i financiraju odgojno-obrazovne ustanove, osiguraju potrebna proračunska izdvajanja te ljudske i materijalne resurse za nesmetano provođenje odgoja i obrazovanja. Dakle, država je prije svega dužna osigurati dovoljan broj odgojno-obrazovnih ustanova, osobito ustanova za osnovno obrazovanje te dovoljno pedagoškoga osoblja za kvalitetan rad u tim ustanovama.
- Dostupnost obrazovanja odnosi se na ukidanje svih prepreka pristupu odgoju i obrazovanju, koje mogu biti fizičke i ekonomske te prepreke temeljene na diskriminaciji.

²⁵ Tomaševski, K. (2006) Human rights obligations in education: The 4-A Scheme. Nijmegen: Wolf Legal Publishers.

- Prihvatljivost obrazovanja odnosi se na obvezu država da osiguraju odgoj i obrazovanje prema određenim standardima, odnosno određene kvalitete, što uključuje slobodan izbor obrazovanja, kvalitetne programe i sadržaje, relevantne i kulturno primjerene metode poučavanja i vrednovanja, promicanje ljudskih prava u odgoju i obrazovanju te primjereno provođenje školske i razredne discipline.
- Prilagodljivost obrazovanja također se odnosi na kvalitetu odgoja i obrazovanja, ali u tom smislu podrazumijeva dužnost država da odgoj i obrazovanje prilagode različitim grupama djece i mladih: pripadnicima manjina, djeci s teškoćama i darovitoj djeci, djeci izbjeglicama i svima ostalima, što upućuje na potrebu fleksibilnosti u odgoju i obrazovanju, odnosno potrebu prilagođavanja odgoja i obrazovanja različitim potrebama različitih učenika, a ne obratno.

U Republici Hrvatskoj, odgoj i obrazovanje djece je na visokoj razini, zakoni reguliraju poštivanje prava na odgoj i obrazovanje. U temeljnom zakonu Republike Hrvatske, odnosno Ustavu Republike Hrvatske stoji da je osnovno školovanje obvezno i besplatno, te da su srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje dostupni svima pod jednakim uvjetima, ali u skladu sa njihovim sposobnostima.²⁶

Što se tiče uključenosti djece i mladih u odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj, to je na zadovoljavajućoj razini, međutim osim države, svi su hrvatski građani, a osobito stručnjaci i drugi djelatnici u odgoju i obrazovanju, dužni pratiti poštivanje prava na odgoj i obrazovanje. Da bi to mogli činiti, potrebno je da dobro razumiju to pravo te da znaju prepoznati kada se ono krši, ali nažalost često to nije slučaj.²⁷

Od 30. rujna do 2. listopada 2015. godine u Opatiji održan je skup na kojem je sudjelovalo oko 250 odgojno-obrazovnih stručnjaka te je održano sedam pozvanih izlaganja, nekoliko izlaganja u deset tematskih skupina te praktičnih radionica, pod nazivom Pravo djeteta na odgoj i obrazovanje: teorije, politike i prakse, a rezultat rada skupa je nastali zbornik radova istoga naslova kao što je i održani skup.

²⁶ Detaljnije u: Širanović, A. (2012) Pravo na obrazovanje između zakonske regulative i prakse. U: Nikolić, M. (ur.) Unapređenje kvalitete života djece i mladih. Tuzla: Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih, 63-73

²⁷ <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjcgPqr7eBAxUBSuUKHT4MBYQQFnoECA4QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.omep.hr%2Fassets%2Fzbornik-radova-sa-znanstveno-stru%25C4%258Dnog-skupa-pravo-djeteta-na-odgoj-i-obrazovanje.pdf&usg=AOvVaw042ElJkXXFzQ7zPsByMYD9&opi=89978449>, posjećeno 20.09.2023.

Prema Obiteljskom zakonu odgoj djeteta je dužnost roditelja koji ostvaruje roditeljsku skrb, te se kao takav mora brinuti da odgoj i obrazovanje bude u skladu s njegovom dobi i zrelošću te s pravom djeteta na slobodu savjesti, vjerskog i drugog uvjerenja, također roditelj ne smije kažnjavati dijete, postupati ponižavajuće prema njemu niti primjenjivati psihičku prisilu te su ga dužni štiti od takvog postupanja drugih osoba.²⁸

Roditeljska dužnost je da je brine o svestranom, redovitom, i ako je to moguće, daljenjem obrazovanju djeteta i poticati sve njegove izvškolne interese kao i odzivati se sastancima ili pozivu odgojno-obrazovne ustanove u vezi odgoja i obrazovanja djeteta. Roditelj ne smije prisiljavati dijete na obrazovanje koje nije u skladu s njegovom dobi i zrelošću.

Obiteljski zakon govori da ako u slučaju dođe do spora između djeteta i roditelja vezanog za obrazovanje djeteta, sud će u izvanparničkom postupku a prijedlog djeteta ili roditelja donijeti rješenje radi zaštite dobrobiti djeteta.

2.3. Ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom

U procesu razvoda braka, kao nakon provedenog postupka, javlja se pitanje ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s roditeljem s kojim ne stanuje.

Obiteljski zakon tu je vrlo jasan i regulira pravo djeteta da ostvaruje osobne odnose s onim roditeljem s kojim ne stanuje, a dužnost je i pravo roditelja koji s djetetom ne stanuje da takve odnose ostvaruje. Onaj roditelj s kojim dijete živi mora omogućiti ostvarivanje odnosa s drugim roditeljem. Jedino je sud taj koji svojom odlukom može određenom roditelju zabraniti pravo da viđa i kontaktira svoje dijete s kojim ne živi.

Pravo je djeteta, osim samo da viđa i kontaktira roditelja s kojim ne živi, već je njegovo pravo ujedno da osobne odnose ostvaruje sa braćom, sestrama, polubraćom, polusestrama, ali i bakama i djedovima. Prema Zakonu dijete ima pravo da ostvaruje osobne odnose s drugim osobama koje su dulje vremena živjele u obitelji s tim djetetom, ako su o tom djetetu brinule i ako su razvili zajednički emocionalni odnos.²⁹

²⁸Obz., čl.94, stavak 1.

²⁹<https://www.varazdinske-vijesti.hr/kolumne/dijete-ima-pravo-na-osobne-odnose-s-oba-roditelja-68572>, posjećeno 20.09.2023.

Obiteljski zakon govori da roditelj koji ne stanuje sa djetetom ima pravo i dužnost ostvarivati osobne odnose s djetetom, osim ako mu to nije zabranjeno ili ograničeno sudskom odlukom³⁰, a roditelj koji stanuje s djetetom moraju omogućiti i poticati, kao što i dijete ima pravo na ostavarivanje osobnih odnosa sa drugim osobama koje su mu bliske, a to su mu roditelji dužni omogućiti. Roditelji koji ostavaruju roditeljsku skrb dužni su nadzirati dijete u njegovu druženju s drugim osobama, komunikacijom na društvenim mrežama, odnosno drugim oblicima elektroničke komunikacije te mu zabraniti druženje i komunikaciju koja nije u skladu s djetetovom dobrobiti.³¹

2.4. Određivanje mjesta stanovanja djeteta

Djetetovo mjesto stanovanja jest prebivalište, odnosno boravište njegovih roditelja.³²

Sukladno Obiteljskom zakonu, djetetovo mjesto stanovanja se određuje sporazumno, što je jedna od dužnosti roditelja.

U situaciji kada roditelji ne stanuju zajedno, na primjer kada su rastavljeni, dijete ima mjesto stanovanja samo kod jednog roditelja,

Određivanje mjesta stanovanja djeteta može biti ograničeno, prema navodima Obiteljskog zakona, odlukom suda ili ako postoji potreba za pribavljanjem suglasnosti Centra za socijalnu skrb³³ i važno je naglasiti da dijete ne može stanovati kod roditelja koji nema pravo ostvarivanja roditeljske skrbi o osobnim pravima djeteta ili je na temelju odluke suda lišen prava na roditeljsku skrb.³⁴

Odluka s kojim će roditeljem maloljetno dijete živjeti u slučaju odvojenog života roditelja je pretpostavka za odluku suda o susretima i druženjima maloljetnog djeteta sa drugim roditeljem. Odlučujući sa kojim će od roditelja dijete živjeti treba poći prije svega od osobine samih roditelja odnosno njihove podobnosti za svakodnevno zbrinjavanje i zajednički život sa djetetom, zbog čega sud nije ovlašten temeljiti svoju odluku na „ostalim prilikama”.³⁵

³⁰ Obz., čl. 95, stavak 1.

³¹ Obz., čl. 95, stavak 4.

³² Obz., čl. 96, stavak 1.

³³ Obz., čl. 96, stavak 3.

³⁴ Obz., čl. 96, stavak 4.

³⁵ <http://vizura.eu/praksa/odredivanje-mjesta-stanovanja-djeteta-clanak-96/>, posjećeno 20.09.2023.

2.5.Upravljanje imovinom djeteta

Obiteljski zakon navodi da u ostvarivanje roditeljske skrbi spada i upravljanje imovinskim pravima djeteta.

Prihode od imovine djeteta roditelji mogu koristiti samo za uzdržavanje djeteta, te ako roditelji nemaju dovoljno sredstava za život, odnosno uzdržavanje djeteta i za ostale djetetove potrebe moguće je koristiti sredstva koja spadaju pod imovinu djeteta, također sredstva iz imovine djeteta se mogu koristiti i u nekim iznimnim situacijama, kao na primjer bolest brata ili sestre, ali o tome odlučuje sud u izvanparničnom postupku, ali ako je dijete tu imovinu naslijedilo ili mu ju je netko darovao, tada roditelj s tom imovinom nema pravo upravljati, odnosno da bi upravljao s njom, potrebno je odobrenje suda u izvanparničnom postupku.³⁶

Ako je dijete vlastitim radom zaradilo svoju imovinu, tada također, prema navodima Obiteljskog zakona, roditelji nemaju pravo upravljati s njihovom imovinom.

Dijete koje ima petnaest godina života i samostalno zarađuje od svog rada, može samostalno poduzimati pravne radnje, što bi značilo da može sklapati pravne poslove i preuzimati obaveze u visini iznosa s kojim raspolaže, odnosno u visini njegove zarade, ako je to u njegovoj dobrobiti.

Da bi došlo do sklapanja ugovora između maloljetnog djeteta i fizičkih ili pravnih osoba kojima je predmet raspolaganje budućim imovinskim pravima djeteta u vezi djetetovih aktivnostima, kao na primjer umjetničkih, za maloljetno dijete koje je mlađe od četrnaest godina života potrebna je suglasnost roditelja koji imaju pravo zastupati dijete, kao i prethodno odobrenje suda radi posebne zaštite djetetovih imovinskih prava i interesa, a ugovorene obveze mogu trajati najdulje do punoljetnosti djeteta, odnosno do navršenih osamnaest godina života.

2.6.Zastupanje djeteta

Zastupanje djeteta, kao jedna od bitnih stvari u ostvarivanju roditeljske skrbi, odnosno čini sadržaj roditeljske skrbi, prema Obiteljskom zakonu, primarno je pravo i dužnost roditelja djeteta, a u slučaju da roditelji ne postignu sporazum oko bitnih osobnih prava djeteta, pronalazi

³⁶ Obz., čl. 98, stavak 3.

se rješenje koje je u najboljem interesu za dijete i ravnopravan položaj roditelja, odnosno njegovih zastupnika.

Dijete je osoba bez poslovne sposobnosti i zastupaju ga njegovi roditelji, odnosno zakonski zastupnici, skrbnik ili druge osobe kojima u zakonom određenim slučajevima može biti povjereno zastupanje djeteta u pojedinim stvarima³⁷.

Zastupanje djeteta najčešće podrazumijeva daleko širok pojam postupanja i donošenja odluka u ime i za račun djeteta, odnosno maloljetne osobe, te zbog toga je zastupanje djeteta važan dio ostvarivanja roditeljske skrbi.

Zastupanje u vezi s bitnim osobnim pravima djeteta, prema Obiteljskom zakonu, odnose se na:³⁸

1. promjena djetetova osobnog imena,
2. promjena prebivališta, odnosno boravišta djeteta i
3. izbor ili promjena vjerske pripadnosti.

Zastupanje djeteta u vezi s vrijednijom imovinom, odnosno imovinskim pravima djeteta je ako roditelj koji zastupa dijete dobije:³⁹

1. pisanu suglasnost drugog roditelja koji ostvaruje roditeljsku skrb i
2. odobrenje suda u izvanparničnm postupku

³⁷ <https://hrcak.srce.hr/file/381312>, posjećeno 20.09.2023.

³⁸ Obz., čl. 100, stavak 1.

³⁹ Obz, čl. 101, stavak 1.

3. OSTVARIVANJE RODITELJSKE SKRBI

Pojam ostvarivanja roditeljske skrbi nikad nije bio definiran u propisima, ali samo po sebi njegovo značenje je razumljivo. Zakonodavac može sprječava roditelja u ostvarivanju prava na roditeljsku skrb ako nema poslovnu sposobnost, može ga ograničiti i odlukama nadležnih tijela, u pozitivnom domaćem pravnom sustavu sudskom odlukom.⁴⁰

S obzirom na to da su, u pravilu roditelji ravnopravni ovlaštenici prava na roditeljsku skrb u odnosu na svoje dijete, njihova se prava moraju međusobno uskladiti s obzirom na sadržaj i način ostvarivanja roditeljske skrbi.

Budući da bi ostvarivanje roditeljske skrbi uvijek moralo biti u funkciji ostvarivanja najboljeg interesa djeteta, međusobna konkurencija i dužnost postizanja sporazuma roditelja trebala bi pomoći da djetetova prava budu zaštićena na najbolji mogući način.⁴¹

Pravo na roditeljsku skrb u hrvatskom pravnom sustavu imaju samo roditelji, odnosno posvojitelji, koji su pravno izjednačeni s roditeljima.

3.1.Privremeno povjeravanje skrbi o djetetu osobi koja ispunjava uvjete za skrbnika

Oduzimanje prava roditeljima da žive sa svojim maloljetnim djetetom, koje može biti privremeno ili trajno, te njegovo povjeravanje drugoj osobi, odnosno udomitelju, na čuvanje i odgoj krajnja je mjera u zaštiti dobrobiti djeteta, a sud će je odrediti onda kada se očuvanje obitelji i pravilan odgoj i podizanje djeteta u njoj ne može osigurati ni uz odgovarajuću stručnu pomoć roditeljima.⁴²

Sukladno Obiteljskom zakonu, oba roditelja suglasno ili jedan od roditelja koji sam ostvaruje roditeljsku skrb o djetetu, imaju pravo na svakodnevnu skrb o djetetu, što se odnosi i na smještaj, privremeno povjeriti osobi koja ispunjava pretpostavke koje su odredbama Obiteljskog zakona propisane za skrbnika.⁴³

⁴⁰ <https://hrcak.srce.hr/file/282377> , posjećeno 21.09.2023.

⁴¹ Ibid.

⁴² <https://www.edusinfo.hr/sudska-praksa/SE702B3156S11P2D20111209> , posjećeno 21.09.2023.

⁴³ Obz., čl. 102, stavak 1.

3.2. Privremeno povjeravanje skrbi o djetetu udomiteljskoj obitelji ili drugoj fizičkoj osobi ili pravnoj osobi koja obavlja djelatnost socijalne skrbi

Roditelji koji zajednički ili oni koji samostalno ostvaruje roditeljsku skrb o djetetu mogu svakodnevnu skrb o djetetu, što se odnosi i na smještaj djeteta, za što je potrebna posebna odluka centra za socijalnu skrb donešena na temelju propisa koji uređuju socijalnu skrb, povjeriti nekoj udomiteljskoj obitelji ili određenoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja obavlja djelatnost socijalne skrbi⁴⁴.

Sukladno Obiteljskom zakonu, centar za socijalnu skrb će u roku od trideset dana, ako smještaj djeteta, odnosno povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu traje duže od šest mjeseci, izvršiti procjenu opravdanosti produljenja ove mjere ili može podnijeti sudu prijedlog za izricanje priklade mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta zajedno s individualnim planom i stručnom obiteljskom procjenom

3.3. Zajedničko ostvarivanje roditeljske skrbi

Roditelji koji ne žive zajedno, i to su donijeli kao trajnu odluku, na temelju Obiteljskog zakona, imaju pravo i u jednakom dijelu ostvarivati roditeljsku skrb, ali to moraju sporazumno urediti planom o zajedničkoj skrbi ili sud može donijeti odluku u izvanparničnom postupku ako se roditelji sporazume o svim bitnim pitanjima iz plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi, a prilikom prilikom zajedničkog ostvarivanja roditeljske skrbi sva sporna pitanja u budućnosti, su dužni pokušati riješiti sporazumno.⁴⁵

3.4. Samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi

Sukladno Obiteljskom zakonu, jedan roditelj može samostalno ostvarivati roditeljsku skrb, potpuno, djelomice ili u odnosu na odlučivanje o određenom bitnom pitanju u vezi s djetetom uz istodobno ograničavanje drugog roditelja na ostvarivanje roditeljske skrbi u tom dijelu, samo na temelju sudske odluke u skladu s djetetovom dobrobiti⁴⁶, ali ako je drugi roditelj umro ili proglašen mrtvim, a roditelji su prije smrti jednoga od njih roditeljsku skrb ostvarivali

⁴⁴ Obz., čl. 103, stavak 1.

⁴⁵ Obz., čl. 104., stavak 4.

⁴⁶ Obz., čl. 105., stavak 1.

zajednički, drugi roditelj nastavlja samostalno ostvarivati roditeljsku skrb bez potrebe odluke suda.

Također, jedan od roditelja samostalno ostvaruje roditeljsku skrb na temelju sudske odluke ako roditelji nisu postigli plan o zajedničkoj socijalnoj skrbi ili sporazum tijekom sudskog postupka, pri čemu je sud dužan posebno voditi računa koji je od roditelja spreman na suradnju i sporazum o zajedničkoj socijalnoj skrbi⁴⁷, kako bi odredio koji je roditelj podobniji za brigu o djetetu, a roditelj koji se protivi zajedničkom ostvarivanju socijalne skrbi, odnosno sklapanju Plana o zajedničkoj socijalnoj skrbi ili sporazumu dužan je dokazati zašto to nije dobro za dijete, odnosno zašto nije u skladu s djetetovom dobrobiti, a u protivnom sud ima pravo povjeriti samostalno ostvarivanje roditeljske skrbi drugom roditelju ako je tu u skladu sa dobrobiti djeteta⁴⁸, a prema zakonu, kada sud donosi takvu odluku, odredit će hoće li roditelj koji samostalno ostvaruje roditeljsku skrb sam zastupati dijete u bitnim osobnim pravima ili uz suglasnost drugog roditelja.⁴⁹

3.5. Plan o zajedničkoj socijalnoj skrbi

Pisani sporazum koji uređuje pitanje ostvarivanja zajedničke roditeljske skrbi naziva se Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi, putem kojega roditelji dogovoreno ostvaruju zajedničku roditeljsku skrb nakon prestanka zajedničkog života.⁵⁰

Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi sadrži:

1. mjesto i adresu stanovanja djeteta;
2. vrijeme koje će dijete provoditi sa svakim od roditelja;
3. način razmjene informacija u vezi s davanjem suglasnosti i pristanka pri donošenju odluka važnih za dijete, način razmjene važnih informacija o djetetu,
4. visini uzdržavanja djeteta;
5. način na koji će rješavati buduća sporna pitanja

Putem donošenja Plana o zajedničkoj socijalnoj skrbi, mogu se mogu urediti i druga pitanja koja smatraju bitnim za ostvarivanje roditeljske skrbi za koja obadva roditelja smatraju da su

⁴⁷ Obz., čl. 105., stavak 3.

⁴⁸ Obz., čl. 105., stavak 4.

⁴⁹ Obz., čl. 105., stavak 5.

⁵⁰ <https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/obitelj-12037/djeca-i-obitelj-12048/razvod-braka-12059/12059>, posjećeno 22.09.2023.

bitna za dijete i njihov daljni odnos, odnosno o kojima su roditelji dužni odlučivati sporazumno. Za takva pitanja jedan i drugi roditelj mora dati suglasnost.

Djetetovo mjesto i adresa stanovanja je prebivalište, odnosno u pravilu boravište njegovih roditelja. Mjesto stanovanja djeteta, u slučaju kada roditelji ne žive skupa, mora se odrediti sporazumno od strane roditelja, odnosno dužni su odrediti kod kojeg roditelja će dijete stanovati. Prema Obiteljskom zakon, jedno od važnih djetetovih osobnih prava je pravo na izražavanje vlastitog mišljenja, pa se tako u svim postupcima u kojima se odlučuje o djetetovim pravima i interesu, dijete ima pravo izraziti svoju volju i to se uzima u obzir u skladu s njegovom dobi i zrelošću jer u zakonu ne postoji dobna granica za izražavanje mišljenja.⁵¹

Dijete ima pravo provoditi vrijeme sa svakim od roditelja, odnosno ima pravo ostvarivanja osobnih odnosa sa jednim i drugim roditeljem, što nalaže Obiteljski zakon.

Ostvarivanje osobnih odnosa je jasno određeno te se mogu ostvarivati u nekim kratkim ili duljim vremenskim periodima, što može biti u obliku susreta i druženja ili dijete može boraviti kod roditelja s kojim živi. To predstavlja pravo i dužnost roditelja s kojim dijete ne stanuje, a roditelj s kojim dijete trajno stanuje mora omogućiti da dijete ostvarivaruje osobne odnose s drugim roditeljem.⁵²

Način razmjene informacija u vezi s davanjem suglasnosti pri donošenju odluka bitnih za dijete, koji se odnose na:

1. promjenu djetetovog osobnog imena,
2. promjenu prebivališta, odnosno boravišta djeteta i
3. izbor ili promjenu vjerske pripadnosti, moraju biti uređeni Planom o zajedničkoj roditeljskoj skrbi.

Roditelji koji zajednički ostvaruju roditeljsku skrb imaju dužnost razmjenjivati važne informacije u vezi s djetetom, što je određeno planom o zajedničkom ostvarivanju socijalne skrbi ili na temelju odluke suda, a to su informacije koje se odnose na zdravlje, obrazovanje, odgoj i druge bitne informacije u vezi s djetetom.

⁵¹ <https://repozitorij.pravo.unizg.hr/en/islandora/object/pravo%3A4645/datastream/PDF/view> ,posjećeno 22.09.2023.

⁵² Ibid.

Što se tiče visine uzdržavanja djeteta, to ovisi o dobi, potrebama i zdravstvenom stanju djeteta. Obiteljskim zakonom propisan je minimalni novčani iznos za uzdržavanje djeteta te tablice o prosječnim potrebama djeteta, koja izgleda ovako:

(tablica 1)

(1) Iznosi uzdržavanja se određuju za svako dijete prema sljedećoj tablici:

Primitak roditelja obveznika uzdržavanja *	Mjesečni iznosi uzdržavanja prema dobi djeteta *		
	0 – 6 g.	7 – 12 g.	13 – 18 g.
1	2		
do 1.016	172,67	203,15	223,46
1.016 – 1.128	190	220	240
1.128 – 1.262	206	237	258
1.262 – 1.394	223	256	279
1.394 – 1.526	237	279	306
1.526 – 1.725	259	305	336
1.725 – 1.924	293	345	380
1.924 – 2.124	327	385	423
2.124 – 2.389	361	425	467
2.389 – 2.554	406	478	526
2.654 – 2.919	451	531	584
2.919 – 3.318	496	584	642
3.318 – 3.982	564	664	730
3.982 – 4.645	677	796	876

Iznos uzdržavanja maloljetnog djeteta se određuje za svaki slučaj posebno, odnosno za svakog roditelja nije isti način niti visina uzdržavanja djeteta, naprimjer ako roditelj koji je dužan plaćati održavanje djeteta ostvaruje prihode manje od najniže iznosa koji je određen prema Odluci o tablici o prosječnim potrebama maloljetnog djeteta (tablica 1), u takvom slučaju iznos uzdržavanja može biti manji od onog najnižeg zakonski određenog, ali ne i niži od polovice zakonskog minimuma uzdržavanja, a u slučaju kada roditelj koji je obavezan uzdržavati svoje dijete ostvaruje prihode više od najvišeg iznosa u tablici (tablica 1), tada mu se može odrediti uzdržavanje u iznosu većem od najvišeg iznosa uzdržavanja određenog u tablici, ali pod uvjetom da ti prihodi ne dovedu do povećanja životnog standarda drugog roditelja.

Prema Obiteljskom zakonu, plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi stječe svojstvo ovršne isprave, ovjerom i odobrenjem suda.⁵³ isto tako zajedničko ostvarivanje roditeljske skrbi može biti uređeno i odlukom suda koja se temelji na sporazumu roditelja koji su postigli u postupku na sudu, a plan se može sastaviti samostalno, u postupku obveznog savjetovanja, kao i u postupku obiteljske medicije.

⁵³ <https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/obitelj-12037/djeca-i-obitelj-12048/razvod-braka-12059/12059> , posjećeno 22.09.2023.

Također, sadržaj plana o socijalnoj skrbi može se mijenjati u skladu na dobi i zrelost djeteta ili ako to zahtjevaju bitno promjenjive okolnosti te podnijeti sudu u izvanparničnom postupku radi provjere sadržaja i odobravanja izmjenjeng plana.⁵⁴

Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skbi pravilnikom je propisao izgled obrasca plana o zajedničkoj roditeljskoj skbi.

U slučaju da roditelji ne postignu sporazum o ostvarivanju zajedničke socijalne skrbi, sud će donijeti odluku o istoj, a u postupku donošenja odluke, sud utvrđuje mišljenje djeteta, imenuje djetetu posebnog skrbnika koji će zastupati dijete na sudu te može zatražiti stručno mišljene centra za socijalnu skrb ili sudske vještačenje.⁵⁵

Nadležnost suda i centra za socijalnu skrb je prema mjestu prebivališta djeteta zadnjeg zajedničkog prebivališta odnosno boravišta bračnih drugova. Obiteljska medijacija provodi se u Obiteljskom centru, koji djeluju u centru za socijalnu skrb u sjedištu županije.

Važnosti pravne zaštite djeteta tijekom pravosudnih postupaka štiti UNICEF koji je uz pomoć Regionalnog ureda UNICEF-a za Europu i središnju Aziju donio smjernice za pravnu pomoć prilagođenu djetetu, one se odnose na kompetencije kod pružanja pravne pomoći djeci, djelovanje u najboljem interesu djeteta, djelotvorno sudjelovanje, izgradnja odnosa, komunikacija prilagođena djetetu, pružanje pouzdanih i relevantnih informacija, djelotvorno sudjelovanje u sudskim postupcima, sigurnost djeteta i sl.⁵⁶, a te smjernice trebaju poštivati stručnjaci tijekom određivanja plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i drugih pitanja u vezi skrbništva i roditeljstva.

⁵⁴ Obz., čl. 107, stavak 2.

⁵⁵ <https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/obitelj-12037/djeca-i-obitelj-12048/razvod-braka-12059/12059> , posjećeno 22.09.2023.

⁵⁶ <https://repozitorij.pravo.unizg.hr/en/islandora/object/pravo%3A4645/datastream/PDF/view> , posjećeno 22.09.2023.

Izgled obrasca za plan o zajedničkoj socijalnu skrb:

OBRAZAC

ZRS/1

PLAN O ZAJEDNIČKOJ RODITELJSKOJ SKRBI

Podaci o roditeljima

	Majka	Otac
Ime		
Prezime		
OIB		
Datum rođenja		
Mjesto rođenja		
Prebivalište		
Boravište		
Adresa u trenutku sastavljanja Plana <i>(ukoliko se ona razlikuje od adrese prebivališta / boravišta)</i>		

3.6. Donošenje odluka bitnih za dijete

Roditelji koji ostvaruju zajedničku socijalnu skrb, sve odluke koje su bitne za dijete, kao i suglasnost dužni su donijeti, odnosno dati sporazumno, te se odluke odnose na zastupanje djeteta u vezi s bitnim osobnim pravima i u vezi s većom imovinom i imovinskim pravima djeteta, međutim mogu biti i druge odluke koje imaju značajan utjecaj na život djeteta kao što je ostvarivanje osobnih odnosa sa njima bliskim osobama, neki iznenadni medicinski postupci ili liječenje te izbor škole za koje odluke se smatra da su obadva roditelja u tome suglasna, međutim ako se roditelji koji imaju pravo zastupati dijete ne mogu sporazumiti u vezi odluka koje su bitne za dijete, sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta ili roditelja odlučiti koji će od roditelja u toj stvari zastupati dijete⁵⁷, ako se radi o bitnim odlukama koje se odnose na osobna prava djeteta, pri pokretanju postupka roditelji su dužni sudjelovati u postupku obveznog savjetovanja u kojem također može sudjelovati i dijete⁵⁸, međutim ako se postupak pokreće učestalo, sud može na zahtjev roditelja ili djeteta povjeriti ostvarivanje roditeljske skrbi djelomice ili potpuno samo jednom roditelju.⁵⁹

Sukladno Obiteljskom zakonu, roditelji, bez obzira na to ostvaruju li zajednički ili samostalno roditeljsku skrb, imaju pravo samostalno donositi svakodnevne odluke u vezi s djetetom za vrijeme kada se dijete nalazi kod jednoga od njih,⁶⁰ međutim roditelji su dužni međusobno poštovati roditeljski samostalnost u donošenju odluka i autoritet u vrijeme kada se dijete nalazi kod jednoga od njih⁶¹, a u hitnim slučajevima, kada prijete neposredna opasnost za dijete, svaki od roditelja ima pravo, bez suglasnosti drugog roditelja donijeti odluke o poduzimanju nužnih radnji u skladu s djetetovom dobrobiti i o tome u najkraćem mogućem roku obavijetiti drugog roditelja.⁶²

Također, prema zakonu, svakodnevne odluke može donijeti i druga osoba koja je član obitelji, odnosno koji živi s djetetom uz suglasnost roditelja ili odgovorna osoba u odgojno-obrazovnoj ustanovi, što može biti na primjer teta u vrtiću ili učiteljica u školi, koju dijete pohađa u slučaju da neposredna opasnost nastupa za vrijeme boravka u njoj.⁶³

⁵⁷ Obz., čl. 109, stavak 1.

⁵⁸ Obz., čl. 109, stavak 2.

⁵⁹ Obz., čl. 109, stavak 3.

⁶⁰ Obz., čl. 110, stavak 1.

⁶¹ Obz., čl. 110, stavak 2.

⁶² Obz., čl. 110, stavak 3.

⁶³ Obz., čl. 110, stavak 5.

Prema Obiteljskom zakonu, dali roditelji ostvaruju roditeljsku skrb samostalno, odnosno samo jedan od roditelja ili ju ostvaruju zajedno ne utječe na razmjenu informacija koje se tiču djetetova zdravlja, odnosno njegova očuvanja i o bitnim stvarkama u odgoju te informacije u vezi obrazovanja i drugih aktivnosti djeteta, a takva razmjena bitnih informacija mora biti jasna, brza i mora se ticati isključivo djeteta.⁶⁴

Sukladno Obiteljskom zakonu, prava roditelja kojem je ograničeno pravo na ostvarivanje roditeljske skrbi su:⁶⁵

1. Pravo na ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom te pravo na donošenje svakodnevnih odluka u vezi s djetetom i odluka o poduzimanju nužnih radnji u slučaju neposredne opasnosti.
2. Pravo na informacije o bitnim okolnostima vezanim uz osobna prava djeteta,

Ako roditelj koji ne ostvaruje roditeljsku skrb nad svojim djetetom ima opravdan pravni interes da zahtjeva određene informacije u mjeri u kojoj je to u skladu sa djetetovom dobrobiti, može od roditelja koji ostvaruje skrb nad djetetom zahtjevati takve informacije, a u slučaju da dođe do spora u vezi s ostvarivanjem prava sud donosi rješenje u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta ili roditelja, rješenje mora biti u skladu s zaštitom dobrobiti djeteta.⁶⁶

Presuda o samostalnoj roditeljskoj skrbi, može biti donesena na privremeno ili stalno trajanje, a ako okolnosti zbog kojih je bila donesena takva presuda prestanu postojati, sud će donijeti odluku koja je u skladu s dobrobiti djeteta.

⁶⁴ Obz., čl. 111, stavak 1.

⁶⁵ Obz., čl. 112, stavak 1.

⁶⁶ Obz., čl. 112, stavak 4.

4. MIROVANJE OSTVARIVANJA RODITELJSKE SRBI, SMRT RODITELJA I PRESTANAK RODITELJSKE SKRBI

4.1. Mirovanje ostvarivanja roditeljske skrbi

Mirovanje roditeljske skrbi može nastupati zbog pravnih i stvarnih zapreka.

Kada nastupa zbog pravnih zapreka, nastupa u slučajevima kada je roditelj djeteta maloljetna osoba ili osoba koja je lišena poslovne sposobnosti u dijelu u kojem nje u mogućnosti da bi ostvarivao roditeljsku skrb.

Prema Obiteljskom zakonu, dok traje mirovanje, svakodnevnu skrb o djetetu može ostvarivati roditelj kojemu je određeno mirovanje, samostalno ili zajedeno s drugim roditeljem djeteta ili skrbnikom djeteta⁶⁷, ali on nema pravo zastupanja djeteta, a ako je osoba lišena poslovne sposobnosti, ne može ga zastupati u dijelu u kojem mu je poslovna sposobnost oduzeta, tada dijete mora zastupati drugi roditelj ili skrbnik koji je dužan poštivati mišljenje roditelja.⁶⁸

U slučaju da se roditelji djeteta ne slažu međusobno ili roditelji i skrbnik djeteta oko zastupanja djeteta u vezi donošenja odluka koje su bitne za dijete, sud određuje u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta, roditelja ili skrbnika temeljem rješenja tko ima pravo zastupati dijete u toj stvari.⁶⁹

Mirovanje ostvarivanja roditeljske skrbi, Obiteljskim zakonom je određeno da zbog pravnih zapreka prestaje kada prestanu postojati razlozi, odnosno okolnosti zbog kojeg je roditelju određena mjera mirovanja ostvarivanja roditeljske skrbi.⁷⁰

Takva mjera se može i odrediti zbog stvarnih zapreka.

Rješenje o mirovanju ostvarivanja roditeljske skrbi zbog stvarnih zapreka, sud donosi u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta, roditelja ili centra za socijalnu skrb, ako je roditelj odsutan ili nije poznato mjesto njegova boravka ili nije u mogućnosti iz objektivnih razloga neko vrijeme ostvarivati roditeljsku skrb⁷¹, a za vrijeme trajanja mjere mirovanje,

⁶⁷ Obz., čl. 114, stavak 2.

⁶⁸ Obz., čl. 114, stavak 3.

⁶⁹ Obz., čl. 114, stavak 4.

⁷⁰ Obz., čl. 114, stavak 6.

⁷¹ Obz., čl. 115, stavak 1.

roditelj kojemu je određena takva mjera, nema nikakvo pravo ostvarivati roditeljsku skrb, već ju ostvaruje drugi roditelj samostalno ili se dijete stavlja pod skrbništvo.

O prestanku mjere mirovanja roditeljske skrbi, sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta, roditelja kojeg miruje ostvarivanje roditeljske skrbi ili centra za socijalnu skrb dobijeti rješenje o prestanku mirovanja roditeljske skrbi kada prestanu postojati razlozi zbog kojih je ta mjera određena.⁷²

4.2. Roditeljska skrb u slučaju smrti roditelja

Prema navodima Obiteljskog zakona, ako jedan od roditelja umre, a prije smrti su roditelji zajednički ostvarivali roditeljsku skrb, drugi roditelj nastavlja samostalno ostvarivati roditeljsku skrb, a u slučaju da umre roditelj koji je za života samostalno ostvarivao roditeljsku skrb, sud donosi rješenje u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta, drugog roditelja ili centra za socijalnu skrb u kojem će odrediti povjeravanje ostvarivanja socijalne skrbi drugom roditelju, naravno ako je to u sklad s dobrobiti djeteta⁷³, ako dođe do smrti obadva roditelja, centar za socijalnu skrb djeteta će staviti pod skrbništvo, ali kada se određuje skrbnik uzima se u obzir mišljenje djeteta, ako je to u skladu s dobrobiti djeteta.

Međutim ako postoji potreba za žurnim odlučivanjem o privremenoj skrbi djeteta, sud će na prijedlog centra za socijalnu skrb, djeteta ili drugog roditelja, do donošenja konačnog rješenja odlučiti o privremenoj skrbi djeteta.

Roditelj koji ostvaruje socijalnu skrb može odlučiti dok je živ, odnosno može sastaviti oporuku ili u obliku javnobilježničke isprave (anticipirana naredba) koja osoba će srbiti za njegovu dijete u slučaju da dođe do njegove smrti. .⁷⁴

⁷² Obz., čl. 115, stavak 4.

⁷³ Obz., čl. 116, stavak 2.

⁷⁴ Obz., čl. 116, stavak 5.

4.3. Prestanak roditeljske skrbi

Ostvarivanje roditeljske skrbi prestaje punoljetnosti djeteta, odnosno kada dijete stekne potpunu poslovnu sposobnost, posvojenjem djeteta i smrću roditelja, također ili sklapanjem braka djeteta prije punoljetnosti.

Prema Obiteljskom zakonu, maloljetna osoba stječe poslovnu sposobnost:

1. punoljetnošću s navršениh 18.g života
2. s navršениh 16.g. života ako je stupila u bračni odnos
3. s navršениh 16.g. života ako je postala roditelj za koju je odluku o stjecanju poslovne sposobnosti donio sud u izvanparničnom postupku

Maloljetnik koji ima više od 16 godina života ne može samostalno zaključiti braka, ali ako se utvrdi da je tjelesno i duševno sposobno za vršenje prava i dužnosti koje proizlaze iz braka, može se dati dozvola maloljetniku za zaključenje braka, maloljetnik koji želi da stupiti brak, ima mogućnost da nadležnom sudu podnese prijedlog kako bi mu se dala dozvola za zaključenje braka prije punoljetnosti.⁷⁵

Iako je maloljetna osoba i nema potpunu poslovnu sposobnost, u ovom postupku je izjednačena sa osobom koja ima poslovnu sposobnost i može poduzimati radnje u svoje ime.

4.4. Ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljima, srodnicima i drugim osobama

Sukladno Obiteljskom zakonu, svako dijete ima pravo ostvarivati osobne odnose s roditeljem s kojim trajno ne stanuje, a roditelj koji živi s djetetom ne smije tome biti prepreka, odnosno mora poticati i dopustiti djetetu da ostvarivuje osobne odnose s drugim roditeljem, neovisno o njegovu pravu na ostvarivanje roditeljske skrbi⁷⁶.

Također se mora suzdržati od neprimjerenog ponašanja koje bi otežalo situaciji, odnosno ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s tim roditeljem.⁷⁷

⁷⁵ <https://www.pravniblog.com/procesno-pravo/dozvola-maloljetniku-za-zakljucenje-braka/>, posjećeno 22.09.2023.

⁷⁶ Obz., čl. 119, stavak 1.

⁷⁷ Obz., čl. 119, stavak 2.

Ali ako je roditelju koji ne stanuje s djetetom zabranjeno ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom na temelju sudske odluke, onda u tome slučaju nema to pravo.

Pravo na ostvarivanje osobnih odnosa, prema Obiteljskom zakonu, imaju obostrano: braća, sestre, polubraća, polusestre te bake i djedovi⁷⁸, također imaju i osobe koje su duže vrijeme živjeli u obitelji s djecom, provodile vrijeme s djecom, brinule se o njemu i s njima imaju razvijen emocionalni odnos.

Djetetovo pravo je da ostvariva osobne odnose s srodnicima i drugim bliskim osobama, a roditelji i druge osobe koje stanuju s djetetom i skrbe se o djetetu dužne su djetetu omogućiti ostvarivanje toga prava, te su dužni suzdržati se od neprimjerenog ponašanja koje bi im otežalo u tome. Ostvarivanje takvih odnosa može se, na temelju odluke suda koju donosi u izvanparničnom postupku, na prijedlog djeteta, roditelja ili centra za socijalnu skrb ograničiti ili zabraniti ako je to potrebno kako bi se zaštitila djetetova dobrobit, a odluka se može donijeti na određeno ili ne određeno trajanje.

Prema Obiteljskom zakonu, kada donosi odluku o zabrani ili ograničavanju osobnih odnosa s djetetom, sud je dužan:⁷⁹

1. Ispitati postoji li mogućnost poduzimanja blažih mjera zaštite dobrobiti djeteta,
2. Voditi računa da ograničenje ili zabrana budu razmjerni potrebi da se zaštiti dobrobit djeteta,
3. Obrazložiti nužnost ograničenja ili zabrane.

⁷⁸ Obz., čl. 112., stavak 1.

⁷⁹ Obz., čl. 123., stavak 2.

5. MJERE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PRAVA I DOBROBTI DJETETA U NADLEŽNOSTI CENTRA ZA SOCIJALNU SKRB

Sukladno Obiteljskom zakonu, centar za socijalnu skrb može radi zaštite osobnih prava i dobrobiti djeteta odrediti:⁸⁰

1. Žurnu mjeru izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji
2. Upozorenje na pogreške i propuste u stvarivanju skrbi o djetetu
3. Mjeru stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djetetu
4. Mjeru intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu

Centar za socijalnu skrb u postupku procjene ugroženosti prava i dobrobiti djeteta stručni tim centra dužan je voditi se sljedećim kriterijima:⁸¹

- stupanj ugroženosti i sigurnosti djetetova života i zdravlja,
- razvojni rizici djeteta (niska, umjerena, visoka razina rizika),
- razvojne potrebe djeteta: zdravlje, obrazovanje, emocionalni razvoj i ponašanje, identitet, obiteljski i socijalni odnosi, vještine skrbi za sebe,
- okolnosti na strani roditelja: sposobnosti i spremnost roditelja na promjenu ponašanja te spremnost na suradnju,
- roditeljske sposobnosti osnovne skrbi, osiguravanja sigurnosti, emocionalne topline, poticanja, vodstva, postavljanja granica, stabilnosti, odgojni postupci,
- okolnosti na strani djeteta kao što su sposobnost i zrelost djeteta, kognitivno, emocionalno, socijalno i ponašajno funkcioniranje,
- rezultati kontinuiranog praćenja i procjenjivanja potreba i mogućnosti promjene,
- rezultati prethodno provedenih mjera.

5.1. Žurna mjera izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji

Žurna mjera izdvajanja djeteta od roditelja i smještaja izvan obitelji, na temelju Obiteljskog zakona, donosi se ako za dijete postoji opasnost za život, zdravlje ili dobrobit koji se mogu

⁸⁰ Obiteljski zakon (NN 103/15, 95/19, 47/20, 49/23), čl. 134.

⁸¹ Pravilnik o mjerama zaštite osobnih prava i dobrobiti djeteta (NN 123/15, 87/22), čl. 4. stavak 1.

otkloniti samo izdvajanje djeteta iz neposrednog okruženja, odluku donosi centar za socijalnu skrb.

Prema Obiteljskom zakonu, centar za socijalnu u skrb, po službenoj dužnosti, te na temelju prijedloga djeteta ili roditelja, donosi rješenje o žurnom izdvajanju i smještaju djeteta izvan obitelji

U takvom rješenju, centar za socijalnu skrb odlučuje o privremenom smještaju djeteta kod druge osobe koja zadovoljava pretpostavke za skrbnika, kod udomiteljske obitelji, ustanove socijalne skrbi, odnosno druge fizičke ili pravne osobe koja obavlja djelatnost socijalne skrbi.⁸²

5.2.Upozorenje na pogreške i propuste u ostvarivanju skrbi o djetetu

Sukladno Obiteljskom zakonu, centar za socijalnu skrb će pisnim putem upozoriti roditelje na nedostatke u skrbi o djetetu koji su se dogodili jednom ili rijetko, a posljedice za dijete su blažega karaktera, pritom centar može roditelje uputiti na zdravstvene, edukacijske i druge stručne programe i usluge za potporu roditeljstva i razvoja djeteta.⁸³

5.3.Mjera stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djetetu

Mjeru stručne pomoći i potpore u ostvarivanju roditeljske skrbi o djetetu, centar za socijalnu skrb, na temelju Obiteljskog zakona, određuje ako utvrdi da roditelji nisu u stanju samostalno ostvarivati roditeljsku skrb cijelosti ili djelomice zbog okolnosti na strani roditelja ili na strani djeteta, pri čemu je ugrožen razvoj djeteta⁸⁴, a rješenje o mjeri stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djetetu sadržava svrhu određene mjere, vrijeme do kada mjere traje, ime voditelja mjere te upozorenje o pravnim posljedicama ukoliko roditelji nesurađuju pri provođenju mjera, te se mjera određuje na neprekidno trajanje od šest mjeseci do godine dana, a može se odrediti svaki puta kada za to postoji opravdan razlog, bez obzira na vrstu prije određene mjere, također se može i produljiti ako za to postoje opravdani razlozi.

⁸² Obz., čl. 135., stavak 2.

⁸³ Obz., čl. 139., stavak 1.

⁸⁴ Obz., čl. 140., stavak 1.

Prema navodima Obiteljskog zakona, voditelj mjere za stručnu pomoć i potporu u ostvarivanju roditeljske skrbi mora posjećivati obitelj i pružati potporu roditeljima i djetetu, što je u opisu njegove dužnosi i u skladu s rješenjem o određivanju mjere.

Jednom mjesečno voditelj mjere stručne pomoći, prem Obiteljskom zakonu, dužan je dostaviti centru za socijalnu skrb izvješće o provedbi mjere, a u roku od petnaest dana prije isteka roka donesene mjere ima dužnost izraditi i dostaviti centru za socijalnu skrb završno izvješće o provedbi mjera.⁸⁵

Voditeljem mjere stručne pomoći može biti imenovan:⁸⁶

- stručni radnik centra za socijalnu skrb, osim ako je sudjelovao u radu na slučaju,
- stručni radnik druge ustanove socijalne skrbi ili
- druga osoba koja ispunjava uvjete

Mjesečno izvješće koje izrađuje voditelj mjere stručne pomoći, sukladno Obiteljskom zakonu, sadrži:⁸⁷

- podatke o osobnom imenu djeteta, osobnom imenu roditelja s kojim dijete stanuje ili druge osobe koja skrbi o djetetu,
- razdoblje za koje se podnosi izvješće,
- broj susreta, duljinu trajanja, okolnosti i sadržaj susreta s obitelji,
- poduzete aktivnosti i intervencije,
- područja u kojima je postignuta promjena ponašanja roditelja odnosno djeteta i obiteljskih odnosa i okolnosti,
- razloge i okolnosti zbog kojih nije postignuta očekivana promjena pojedinih područja,
- nove značajne okolnosti, ako su se pojavile tijekom provođenja mjere, a koje povećavaju čimbenike rizika koji se odnose na roditelja, obiteljsku situaciju ili dijete.

Završno izvješće voditelja mjere sadrži prijedlog daljnjih postupaka ili mjera te evaluaciju učinaka mjere temeljenu na: mjerljivoj promjeni u ponašanju roditelja odnosno djeteta, roditeljevoj odnosno djetetovoj procjeni postignute promjene, procjeni stručnjaka o postignutoj promjeni, odnosno percepciji postignute promjene svih uključenih u provođenje mjere te procjeni čimbenika kojima se promjena može pripisati od svih ili nekih uključenih u program.⁸⁸

⁸⁵ Obz., čl. 143., stavak 1.

⁸⁶ Pravilnik o mjerama zaštite osobnih prava i dobrobiti djeteta (NN 123/15, 87/22), čl. 9. stavak 1.

⁸⁷ Ibid., čl. 13., stavak 1.

⁸⁸ Ibid., čl. 13., stavak 2.

Centar za socijalnu skrb dužan je prije isteka roka od godinu dana od dana prestanka mjere stručne pomoći i potpore u ostvarivanju roditeljske skrbi o djetetu procijeniti obiteljske prilike te o tome sastaviti izvješće.⁸⁹

5.4.Mjera intezivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu

Centar za socijalnu skrb će, sukladno Obiteljskom zakonu, roditeljima odrediti mjeru intezivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu ako je utvrđeno da je djetetov razvoj ozbiljno ugrožen, a roditelji su:⁹⁰

1. Spremni i sposobni u kraćem vremenu promijeniti svoje ponašanje kako bi se spriječilo izdvajanje djeteta od obitelji i
2. Spremni poštovati jasne upute i omogućiti nesmetan nadzor nad skrbi o djetetu.

Mjera se izriče samo ako život i zdravlje djeteta nisu ugroženi (npr. Najčešće: neliječena psihička bolest, zlorporaba alkohola i droga i druge okolnosti u kojima je ugrožen razvoj djeteta).

Rješenjem o određivanju mjere intenzivnog nadzora moraju se odrediti najmanje dva susreta voditelja mjere i roditelja tjedno, a po potrebi i češće, prilikom čega se pruža pojačana pomoć, vodstvo i modeliranje odgovarajućih ponašanja roditelja, sukladno programu rada⁹¹, a trajanje određene mjere je tri i šest mjeseci, ovisno o razlozima zbog kojih se mjera određuje,⁹² može se odrediti i više puta ako se pokaže pozitivan učinak na strani roditelja te napredak na strani djeteta, ali najdulje u uzastopnom trajanju od godine dana.

Na temelju Obiteljskog zakona, centar za socijalnu skrb dužan je prije isteka godine dana od dana prestanka mjere intezivne stručne pomoći i nadzora procijeniti obiteljske prilike i o tome sastaviti izvješće.⁹³

⁸⁹ Obz, čl. 144.

⁹⁰ Obz, čl. 145., stavak 1.

⁹¹ Pravilnik o mjerama zaštite osobnih prava i dobrobiti djeteta (NN 123/15, 87/22), čl. 15.

⁹² Obz, čl. 147., stavak 1.

⁹³ Obz., čl. 148.

6. MJERE ZA ZAŠTITU OSOBNIH PRAVA I DOBROBITI DJETETA U NADLEŽNOSTI SUDA

Sukladno Obiteljskom zakonu, vrste mjera u nadležnosti suda za zašttu osobnih prava i dobrobiti djeteta:⁹⁴

1. Privremeno povjeravanje djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi
2. Zabranu približavanja djetetu
3. Oduzimanje prava na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi
4. Povjeravanje djeteta s problemima u ponašanju radi pomoći u odgoju udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi i
5. Lišenje prava na roditeljsku skrb.

6.1 Privremeno povjeravanje djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi

Sud donosi rješenje u izvanparničnom postupku o privremenom povjeravanju djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji i ili ustanovi centra za socijalnu skrb, kao i smještaju djeteta izvan obitelji: ⁹⁵

1. Na prijedlog centra za socijalnu skrb kad je dijete prethodno bilo žurno izdvojeno (mjera centra za socijalnu skrb)
2. U slučajevima ako se utvrdi da prijeti opasnost za život i zdravlje djeteta, a u tijeku je obiteljska procjena i planiranje druge mjere za zašttu osobnih prava i dobrobiti djeteta.

Rješenje sud donosi u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta, roditelja ili centra za socijalnu skrb.

Kada podnosi prijedlog, centar za socijalnu skrb je dužan uz prijedlog priložiti procjenu ugrožnosti djeteta i predložiti mjesto stanovanja djeteta.

⁹⁴ Obz., čl. 149., stavak 1.

⁹⁵ Obz., čl. 150., stavak 1.

Sud će rješenjem, na temelju navoda obiteljskog zakona, o privremenom povjeravanju djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi odlučiti od:⁹⁶

1. Smještaju djeteta i
2. Ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom, odnosno nadzoru ili zabrani ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom ako je to s obzirom na okolnosti slučaja potrebno i ako to prelaže dijete, roditelj ili centar za socijalnu skrb.

Kada se donese rješenje o privremeno povjeravanje djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi, roditelji, prema zakonu, imaju sva prava i dužnosti u ostvarivanju roditeljske skrbi, osim prava da žive u istom prostoru zajedno s djetetom niti da ostvaruju svakodnevnu skrb o djetetu dok traje mjera privremenom povjeravanja i smještaja djeteta drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi.⁹⁷

6.2.Zabrana približavanja djetetu

Zabranu približavanja djetetu, na temelju Obiteljskog zakona, sud može u izvanparničnom postupku odrediti roditelju, baki, djedu, sestri ili bratu, odnosno polusestri i polubratu, drugom članu obitelji koji ne stanuje s djetetom i drugim osobama da se ne ovlašteno približavaju djetetu na određenom mjestu ili na određenu udaljenost i da ga uznemiravaju na drugi način, primjerice neovlaštenim uspostavljanjem veze s djetetom ili uhođenje.⁹⁸

Postupak se pokreće na prijedlog djeteta, roditelja ili centra za socijalnu skrb.

Sud obavještava centar za socijalnu skrb da je došlo do pokretanja postupka ako centar nije bio taj koji je podnio prijedlog da se postupak pokrene, odnosno druge osobe ako one nisu pokrenule postupak, a rješenje se dostavlja centru za socijalnu skrb i policiji.

⁹⁶ Obz., čl. 152., stavak 1.

⁹⁷ Obz., čl. 153., stavak 1.

⁹⁸ Obz., čl. 154., stavak 1.

6.3.Oduzimanje prava na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi

Sukladno Obiteljskom zakonu, sud može u izvanparničnom postupku rješenjem roditelj oduzeti pravo na stanovanje s djetetom te će svakodnevnu skrb o djetetu povjeriti drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi:⁹⁹

1. Na temelju obiteljske procjene centra za socijalnu skrb da djetetu ostankom ili povratkom u obitelj prijeti opasnost za život, zdravlje ili razum ili
2. Kada se nisu dogodile planirane promjene u obitelji iz prethodno određenih mjera za zaštitu djeteta

Sud ima pravo da donese rješenje o oduzimanju prava na stanovanje s djetetom i povjeravanju svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta, roditelja ili centra za socijalnu skrb¹⁰⁰, te odlučuje o smještaju djeteta i ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom, odnosno o nadzoru nad ostvarivanjem osobnih odnosa s djetetom ili zabrani ostvarivanja osobnih odnosa ako je to potrebno i ako to predlažu dijete, roditelj ili centar za socijalnu skrb,¹⁰¹ a mjera se određuje u trajanju do godine dana¹⁰², međutim može je i produljiti na prijedlog djeteta, roditelja ili centra za socijalnu skrb koja može trajati najviše još jednu godinu.

O produživanju mjere oduzimanja prava na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi, odlučuje sud u izvanparničnom postupku, te ju zbog nekih iznimnih okolnosti može produžiti, odnosno može trajati do pravomoćnog završetka sudskog postupka pokrenutog radi nadomještanja pristanka za posvojenje djeteta, odnosno postupka radi lišenja prava na roditeljsku skrb te imenovanja skrbnika.

Ukidanje takve mjere, na temelju Obiteljskog zakona, sud može odlučiti u izvanparničnom postupku na prijedlog podnesen od strane djeteta, roditelja ili centra za socijalnu skrb, prije nego što istekne vrijeme trajanja takve mjere, ako prema izvješću centra za socijalnu skrb prestanu postojati prvobitni razlozi zbog kojih je mjera određena.¹⁰³

⁹⁹ Obz., čl. 155., stavak 1.

¹⁰⁰ Obz., čl. 156., stavak 1.

¹⁰¹ Obz., čl. 157., stavak 1.

¹⁰² Obz., čl. 158., stavak 1.

¹⁰³ Obz., čl. 158., stavak

Također sud može i izmjeniti rješenje o oduzimanju prava na stanovanje s djetetom i povjeravanju svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi ako za to postoje opravdane okolnosti.¹⁰⁴

Centar za socijalnu skrb može, u iznimnim slučajevima, kad je potrebna žurna promjena djetetova smještaja ili promjena osobe kojoj je povjerena svakodnevna skrb o djetetu, o tome donijeti rješenje.

Na temelju navoda Obiteljskog zakona, centar za socijalnu skrb je dužan u roku od sedamdeset i dva sata od donošenja rješenja o promjeni djetetova smještaja ili promjeni osobe kojoj je povjerena svakodnevna skrb o djetetu dostaviti sudu to rješenje neposredno ili elektroničkim putem, zajedno s prijedlogom za izmjenu rješenja o djetetovu smještaju, odnosno rješenja u dijelu u kojem se svakodnevna skrb o djetetu povjerava drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi¹⁰⁵, također je nadležan prema djetetovu boravištu će uz stručnu podršku i suradnju s centrom za socijalnu skrb nadležnim prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja nadzirati skrb o djetetu i osiguravati mu potporu. Roditelju i djetetu centar za socijalnu skrb davat će upute i pomagati im da se uklone uzroci koji su doveli do izdvajanja djeteta iz obitelji te svaka tri mjeseca procjenjivati primjerenost skrbi o djetetu i ponašanje roditelja i djeteta.¹⁰⁶

Dok traje mjera, sukladno Obiteljskom zakonu, roditelji imaju sva prava i dužnosti u ostvarivanju roditeljske skrbi o djetetu, osim prava na stanovanje s djetetom i s tim u vezi na svakodnevnu skrb o djetetu.¹⁰⁷

Prije nego što istekne trajanje mjere oduzimanja prava na stanovanje s djetetom, trideset dana prije isteka roka Centar za socijalnu skrb dužan izraditi izvješće o djetetu i roditelju te u skladu s rezultatima izvješća može predložiti sudu povratak djeteta u obitelj ili da se mjera produlji za još godinu dana ili centar može predložiti da se roditelja liši prava na roditeljsku skrb.¹⁰⁸

Sud može ukinuti mjeru nakon šest mjeseci od dana donošenja mjere i donijeti odluku o lišenju prava na roditeljsku skrb, ako prema izvješću centra za socijalnu skrb postoji

¹⁰⁴ Obz., čl. 159., stavak 1.

¹⁰⁵ Obz., čl. 159., stavak 2.

¹⁰⁶ Obz., čl. 161., stavak 2.

¹⁰⁷ Obz., čl. 162., stavak 1.

¹⁰⁸ Obz., čl. 163., stavak 1.

vjerojatnost da se s određenom mjerom neće postići svrha te da bi povratak djeteta u obitelj predstavljao opasnost za njegov život, zdravlje i razvoj.¹⁰⁹

6.4. Povjeravanje djeteta s problemima u ponašanju radi pomoći u odgoju udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi

Sukladno Obiteljskom zakonu, sud će u izvanparničnom postupku zbog djetetova ponašanja kojim ozbiljno ugrožava svoja prava i interese, kao i prava i interese članova obitelji ili drugih osoba donijeti rješenja o povjeravanju djeteta s problemima u ponašanju radi pomoći u odgoju ustanovi socijalne skrbi ili udomiteljskoj obitelji¹¹⁰.

Rješenje donosi kad roditelji ili druge osobe koje se skrbe o djetetu u većoj mjeri zanemaruju odgoj djeteta ili ga nisu u mogućnosti valjano odgajati, ako promjenu ponašanja djeteta i roditelja nije moguće postići niti jednom drugom blažom mjerom.¹¹¹

Sud takvu donosi u izvanparničnom postupku na prijedlog centra za socijalnu skrb, državnoga odvjetnika za mladež, djeteta, roditelja ili državnog odvjetnika za mladež.

U rješenju o povjeravanju djeteta s problemima u ponašanju, sud odlučuje o smještaju djeteta i povjeravanju svakodnevne skrbi i odgoja djeteta ustanovi socijalne skrbi ili udomiteljskoj obitelji, pri čemu istim rješenjem može odrediti i druge mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta propisane ovim Zakonom¹¹², a mjera određuje se u trajanju od jedne godine.

Trajanje ove mjere sud može produžiti na temelju odluke donešene u izvanparničnom postupku, prema navodima Obiteljskog zakona, posebno opravdanim slučajevima na prijedlog djeteta, roditelja, centra za socijalnu skrb ili državnog odvjetnika za mladež.¹¹³

¹⁰⁹ Obz., čl. 163., stavak 2.

¹¹⁰ Obz., čl. 164., stavak 1.

¹¹¹ Obz., čl. 164., stavak 2.

¹¹² Obz., čl. 166., stavak 1.

¹¹³ Obz., čl. 167., stavak 2.

6.5. Lišenje prava na roditeljsku skrb

Na temelju Obiteljskog zakona, sud može na temelju odluke donešene u izvanparničnom postupku roditelja lišiti prava na roditeljsku skrb ako utvrdi da roditelj zloupotrebljava ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnost i prava.¹¹⁴

Sudu izvanparničnom postupku roditelja može lišiti prava na roditeljsku skrb, prema navodima Obiteljskog zakona:¹¹⁵

1. ako je napustio dijete
2. ako je dijete izloženo nasilju među odraslim članovima obitelji
3. ako na temelju izvješća centra za socijalnu skrb proizlazi da roditelj ne poštuje mjere, odluke i upute koje je radi zaštite prava i dobrobiti djeteta prethodno donio centar za socijalnu skrb ili sud
4. ako na temelju izvješća i procjene centra za socijalnu skrb proizlazi da bi povratak djeteta u obitelj nakon provedene mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta predstavljao ozbiljnu opasnost za djetetov život, zdravlje i razvoj
5. na temelju pravomoćne presude kojom je roditelj osuđen za neko od sljedećih kaznenih djela počinjenih na štetu svog djeteta:
 - kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa (glava XIV.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži (glava XVI.), osim kaznenih djela: povrede dužnosti uzdržavanja iz članka 209., oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe iz članka 210., promjene obiteljskog stanja iz članka 211. Kaznenog zakona (NN, br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11.)
 - kaznenih djela protiv života i tijela (glava X.), kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (glava XVII.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i djece (glava XVIII.), osim kaznenih djela: dvobračnosti iz članka 167., omogućavanjasklapanja nedozvoljenog braka iz članka 168., omogućavanja izvanbračnog života s djetetom iz članka 170., povrede dužnosti i uzdržavanja iz članka 172., promjene obiteljskog stanja iz članka 175. i povrede privatnosti djeteta iz članka 178. Kaznenog zakona (NN, br. 125/11., 144/12. i 56/15.) ili

¹¹⁴ Obz., čl. 170., stavak 1.

¹¹⁵ Obz., čl. 171., stavak 1.

6. ako su mentalne sposobnosti roditelja u tolikoj mjeri ograničene da nije trajno u stanju ostvarivati niti jedan sadržaj roditeljske skrbi, pri čemu je ugrožena dobrobit djeteta.

Postupak podnošenjem prijedloga može pokrenuti centar za socijalnu skrb, dijete, drugi roditelj ili državni odvjetnik za mladež (ako je roditelj protiv kojeg se pokreće postupak osuđen za određena kaznena djela), a sud oduzima roditeljsku skrb u izvanparničnom postupku odlukom, nakon razmatranja izvješća i procjene centra za socijalnu skrb.

Mirovanje roditeljske skrbi može se odrediti i kao privremena mjera, a o tome odlučuje Centar za socijalnu skrb koji o tome odlučuje u postupku odlučivanja o lišenju prava na roditeljsku skrb, ovisno o okolnostima slučaja.

Roditelj, za kojega je sud donio odluku da se lišava svih prava na roditeljsku, skrb gubi prava iz roditeljske skrbi, ali ima dužnost plaćati uzdržavanje djeteta.

Ostvarivanje osobnih odnosa nakon što je sud donio odluku da se roditelja lišava svi prava na osvarivanje roditeljske skrbi, moguće je u iznimnim okolnostima ili na temelju podnesenog prijedloga roditelja koji je lišen prava na roditeljsku skrb.

Sud o tome odlučuje u istom rješenju kojeg donosi u izvanparničkom postupku o lišenju prava na roditeljsku skrb, odlučiti će dali roditelj ima pravo na ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom ili ne.

Također u istom rješenju se odlučuje i o visini uzdržavanja djeteta ako to zahtjeva posebni skrbnik djeteta ili centar za socijalnu skrb u ime djeteta, međutim ovo iznimno pravo i dužnost prestaje posvojenjem djeteta.

Kao privremena mjera, prema Obiteljskom zakonu, u postupku odlučivanja o lišenju prava na roditeljsku skrb sud može po službenoj dužnosti, odrediti mirovanje roditeljske skrbi.¹¹⁶

To ovisi o okolnostima slučaja, odnosno dali je to u skladu s dobrobiti djeteta.

Pravo na roditeljsku skrb može biti vraćeno rješenjem suda u izvanparničnom postupku ako prestanu razlozi zbog kojih je roditelj bio lišen prava na roditeljsku skrb, osim ako dijete prije toga bude posvojeno.

¹¹⁶ Obz., čl. 173., stavak 1.

Prijedlog za vraćanje roditeljske skrbi mogu podnijeti dijete, roditelj koji je lišen prava na roditeljsku skrb ili centar za socijalnu skrb.¹¹⁷

Kada sud donese pravomoćnu odluku o vraćanju i oduzimanju prava na roditeljsku skrb, na temelju navoda Obiteljskog zakona, dužan je takve odluke prosljediti matičaru koji to upisiva u maticu rođenih djeteta i roditelja.

Takva odluka se prosljeđiva i ministarstvu nadležnih poslova pravosuđa radi vođenja očevidnika o osobama koje su lišene prava na roditeljsku skrb.

A ako dijete ima neko pravo na nekretninama , odluka će se dostaviti i zemljišnoknjižnom odjelu općeg suda radi zabilježbe određene promjene.¹¹⁸

Sukladno Obiteljskom zakonu, djetetu se nakon steknute punoljetnosti, podatci o lišenju roditeljske skrbi ne iskazuju u ispravama iz matice rođenih djeteta.¹¹⁹

¹¹⁷ <https://pravo.roda.hr/prava-roditelja-i-djece/roditeljska-prava/oduzimanje-roditeljske-skrbi.html> , posjećeno 23.09.2023.

¹¹⁸ Obz., čl. 177., stavak 1.

¹¹⁹ Obz., čl. 177., stavak 2.

7. ZAKLJUČAK

U zakonodavstvu Republika Hrvatska postoji čitav niz prava djece koja su posebno zaštićena zakonom i Ustavom RH, a 1991. godine je prihvatila i Konvenciju o pravima djeteta.

Svako dijete ima pravo živjeti u obitelji i ostvaruje pravo na roditeljsku skrb, obitelj za dijete predstavlja oslonac u svim životnim situacijama u kojima se nalazi, ali svako dijete nema mogućnost odrastanja u obitelji.

Izdvajanje djeteta iz obitelji smatra se krajnjom mjerom, i poželjno je da bude kratkotrajna, odnosno privremena.

Roditeljska skrb je poprilično složeno pravno pitanje, što su shvatili i naši zakonodavci koji su pitanje roditeljske odgovornosti, odnosno roditeljske skrbi regulirali u Obiteljskom zakonu koji je glavni pravni izvor koji regulirato pitanje.

Lišenje prava na ostvarivanje roditeljske skrbi je najteža mjera koja se donosi kako bi se zaštitila djetetova osobna prava i njegova dobrobit, s ovom mjerom roditelju se zbog njegovih postupaka onemogućuje skrb o njihovom djetetu.

U Republici Hrvatskoj država je dužna pomoći roditeljima u ostvarivanju roditeljske skrbi ako naiđu na neke prepreke, što nam govori i Obiteljski zakon sa nizom mjera koji je donio kako bi se pomoglo roditeljima, a i zaštitila dobrobit djeteta.

Cilj je da dijete ostane u prirodnom okruženju, međutim ako nakon svih poduzetih mjera ne dođe do promjene, sud će izdvojiti dijete iz obitelji, odnosno poduzeti neke veće mjere, u neograničenom ili ograničenom trajanju.

8. LITERATURA

1. Obiteljski zakon (NN 103/15, 95/19, 47/20, 49/23)
2. Dubravka Hrabar, Obiteljsko pravo u sustavu socijalne skrbi, Zagreb, 2019., str. 158.-159.
3. <https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/obitelj-12037/konvencija-o-pravimadjeteta-12038/12038>
4. https://www.unicef.hr/wpcontent/uploads/2017/05/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf
5. Zakon o pravobranitelju za djecu (NN 73/17)
6. Tomaševski, K. (2006) Human rights obligations in education: The 4-A Scheme. Nijmegen: Wolf Legal Publishers.
7. Širanović, A. (2012) Pravo na obrazovanje između zakonske regulative i prakse. U: Nikolić, M.
8. Unapređenje kvalitete života djece i mladih. Tuzla: Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih,
9. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjecqPqr7eBAxUBSuUKHT4MBYQQFnoECA4QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.omep.hr%2Fassets%2Fzbornik-radova-sa-znanstvenostru%25C4%258Dnog-skupa-pravo-djeteta-na-odgoj-i-obrazovanje.pdf&usq=AOvVaw042E1JkXXFzQ7zPsByMYD9&opi=89978449>
<https://www.varazdinske-vijesti.hr/kolumne/dijete-ima-pravo-na-osobne-odnose-s-oba-roditelja-68572>
10. <http://vizura.eu/praksa/odredivanje-mjesta-stanovanja-djeteta-clanak-96/>
<https://hrcak.srce.hr/262168>
11. <https://hrcak.srce.hr/file/381312>
12. Konvencija o pravima djeteta (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 12/93, 20/97, 4/98,13/98, 5/02, 7/02, 2/03, 2/17, 4/17)
13. <https://hrcak.srce.hr/file/282377>
14. <https://www.edusinfo.hr/sudska-praksa/SE702B3156S11P2D20111209>
15. <https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/obitelj-12037/djeca-i-obitelj-12048/razvod-braka-12059/12059>
16. <https://repozitorij.pravo.unizg.hr/en/islandora/object/pravo%3A4645/datastream/PDF/view>

17. Odluka o tablici o prosječnim potrebama maloljetnog djeteta (NN 48/2023)
18. <https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/obitelj-12037/djeca-i-obitelj-12048/razvod-braka-12059/12059>
19. <https://repozitorij.pravo.unizg.hr/en/islandora/object/pravo%3A4645/datastream/PDF/view>
20. <https://www.pravniblog.com/procesno-pravo/dozvola-maloljetniku-za-zaključenje-braka/>
21. Pravilnik o mjerama zaštite osobnih prava i dobrobiti djeteta (NN 123/15, 87/22)
22. <https://pravo.roda.hr/prava-roditelja-i-djece/roditeljska-prava/oduzimanje-roditeljske-skrbi.html>